

Yttrande från Regionkommittén om ”Kommissionens rapport till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén Att skapa ett företagvänligt Europa Europeiska unionens verksamhet för små och medelstora företag”

(2002/C 107/20)

BAKGRUND

Kommissionens rapport till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om ”Att skapa ett företagvänligt Europa – Europeiska unionens verksamhet för små och medelstora företag” (KOM(2001) 98 slutlig).

Kommissionens beslut av den 1 mars 2001 att i enlighet med artikel 265, första stycket, i EG-fördraget rådfråga Regionkommittén i ärendet.

Det beslut Regionkommitténs ordförande fattade den 28 mars 2001 om att ge utskott 6 – sysselsättning, ekonomisk politik, inre marknaden, industri, småföretag – i uppdrag att utarbeta ett yttrande i denna fråga.

Slutsatserna från Europeiska rådets möten i Lissabon och Stockholm om fler politiska åtgärder för att göra EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi.

ReK:s yttrande om ”Rapporten från arbetsgruppen för enklare företagsvillkor (BEST-gruppen)” och ”Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén – Att främja företaganda och konkurrenskraft – Kommissionens svar på rapporten från BEST och dess rekommendationer” (CdR 387/98 fin) ⁽¹⁾.

Regionkommitténs yttrande om kommissionens meddelande ”De europeiska företagens konkurrenskraft i samband med globaliseringen – stimulansåtgärder” (CdR 134/1999 fin) ⁽²⁾.

ReK:s yttrande om ”Meddelande från kommissionen: Näringslivspolitikens utmaningar i den kunskapsbaserade ekonomin – Förslag till rådets beslut om ett flerårigt program för företag och företagsamhet, 2001–2005” (CdR 185/2000 fin) ⁽³⁾.

ReK:s yttrande om ”Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Innovation i en kunskapsstyrd ekonomi” (468/2000 fin) ⁽⁴⁾.

Det utkast till yttrande (CdR 1999/2001 rév. 2) som enhälligt antogs av utskott 6 den 28 september 2001 (föredragande: Luc van den Brande, B-PPE, senator, ledamot av det flamländska regionparlamentet).

Att politiken för små och medelstora företag är av avgörande betydelse för den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i EU och att politiken inom olika områden därför måste utvärderas med beaktande av dess effekt på små och medelstora företag.

Mot bakgrund av ovanstående antog Regionkommittén vid sin 41:a plenarsession den 14–15 november 2001 (sammanträdet den 14 november) enhälligt följande yttrande.

1. Regionkommitténs synpunkter

1.1. Regionkommittén värdesätter kommissionens strävan att skapa en översikt över åtgärderna till stöd för små och medelstora företag (SMF). I kommissionens rapport ges en god och till och med detaljerad översikt över alla de åtgärder som vidtagits på EU-nivå för att stödja små och medelstora

företag. ReK vill utnyttja detta tillfälle att framföra sina rekommendationer beträffande kommissionens rapport och den allmänna ramen för EU:s politik avseende små och medelstora företag.

1.2. Politiken avseende små och medelstora företag omfattar bland annat ekonomiska, sociala och regionala aspekter. Denna politik måste således betraktas mot bakgrund av andra politikområden, i synnerhet företagspolitiken i vidare bemärkelse. De två politikområdena utgör ett komplement. Exempelvis bör små och medelstora företag inta en framträdande plats i den politik som ligger till grund för utvecklingen av kunskapsekonomin och till stöd för de högteknologiska sektorerna.

⁽¹⁾ EGT C 293, 13.10.1999, s. 48.

⁽²⁾ EGT C 57, 29.2.2000, s. 23.

⁽³⁾ EGT C 22, 24.1.2001, s. 10.

⁽⁴⁾ EGT C 253, 12.9.2001, s. 20.

1.3. Ändå framgår det inte alltid tydligt av rapporten om de åtgärder som anges syftar till att förbättra företagsklimatet i stort, eller om det rör sig om en politik för utveckling och främjande av små och medelstora företag. Att kommissionen inte alltid redogör för den nuvarande politikens effekter på små och medelstora företag beror förmodligen på att de små och medelstora företagens egenart inte alltid erkänns fullt ut inom ramen för EU:s företagspolitik.

1.4. Kommissionen betonar att många små och medelstora företag är en källa till innovation i vår ekonomi, vilket ReK instämmer i. Småföretagens betydelse för EU:s ekonomi är emellertid mer omfattande än så. Även företag inom mer traditionella sektorer har möjlighet att skapa fler arbetstillfällen, i synnerhet för utbildad arbetskraft som inte kommer i fråga för den hög-teknologiska sektorn. Detta kan ske på olika sätt, till exempel genom den sociala ekonomin.

1.5. Kommissionens rapport är ett praktiskt arbetsinstrument som kan ligga till grund för en utförlig och samtidigt kritisk utvärdering av EU:s företags- och småföretagspolitik och förslag till en anpassning av politiken. ReK har i sitt yttrande varit tvungen att begränsa antalet diskussionsämnen, men vill ändå behandla kommissionens framtida strategi för näringslivet (som anpassades efter toppmötet i Lissabon) och effekterna av utvidgningen. ReK delar in sina rekommendationer i följande fyra grupper: förenklade och överskådliga åtgärder, samråd och dialog med småföretagssektorn, SMF och EU:s utvidgning samt SMF och den regionala ekonomin.

1.6. I detta sammanhang bör påpekas att rapportens kvalitet skulle förbättras om slutsatserna beträffande de olika politiska alternativen inom småföretagssektorn vore utförligare. Förmodligen kommer meddelandet om den nya ekonomins följer för företagspolitiken att skapa klarhet kring denna fråga.

2. Regionkommitténs rekommendationer

2.1. Förenklade och överskådliga åtgärder

2.1.1. Att det saknas en enda tydlig, företagervänlig och decentraliserad kontaktpunkt utgör ofta ett hinder för utveckling av små och medelstora företag. Man skulle kunna undersöka om Euro Info Centres kan utgöra en lämplig struktur för en sådan kontaktpunkt. I synnerhet småföretagare har andra problem att ta itu med än att försöka få klarhet i den invecklade EU-lagstiftningen och de stödåtgärder som kommer i fråga. ReK påpekar dessutom att detta system med en enda kontaktpunkt kan göras ännu effektivare genom avancerad, men ändå användarvänlig kommunikationsteknik. Genom att

använda sådan teknik bör det dessutom vara möjligt att följa ett ärendes gång, så att företaget i fråga alltid vet vilken administrativ myndighet som behandlar ärendet.

2.1.2. Genom sin närhet besitter de lokala och regionala myndigheterna goda kunskaper om de små och medelstora företagens konkreta förhållanden. Dessa kan skapa en lämplig ram för spridning av information om de administrativa skyldigheterna och stödåtgärderna. ReK uppmanar kommissionen att studera olika möjligheter för att förbättra de lokala och regionala myndigheternas deltagande i verksamheten inom ramen för de europeiska informationscentrumen och andra EU-initiativ.

2.1.3. En stor del av initiativen och åtgärderna i rapporten kommer utan tvekan att bidra positivt till det europeiska företagsklimatet i allmänhet. Man måste dock undersöka om det inte finns risk för överlappningar, och om åtgärderna verkligen når den rätta målgruppen. ReK uppmanar kommissionen att granska åtgärderna utifrån företagarnas perspektiv, som på sina företag måste kunna hantera en mängd olika informationsströmmar och dagligen fatta snabba beslut. Detta innebär att kommissionen vidtar åtgärder för att de cirka tio stödtröskeln skall sänkas för små och medelstora företag. På så sätt kommer även småföretagspolitiken utan tvekan att bli effektivare och ge bättre resultat.

2.1.4. Europeiska kommissionen måste snart ta ställning till om de olika stödinitiativen borde samordnas bättre, eller om man kanske borde överväga en minskning av antalet initiativ. Detta borde vara möjligt att genomföra under förutsättning att hela företagspolitiken administreras och samordnas vid ett och samma generaldirektorat.

2.1.5. Om insynen och överskådligheten ökar och antalet initiativ minskar, kan även utvärderingen av de åtgärder som vidtagits bli enklare och tydligare. ReK uppmanar kommissionen att vid denna utvärdering fästa stor vikt vid småföretagens effektivitet.

2.1.6. Ofta vänder sig små och medelstora företag till olika informations- och stödinstitutioner i sina kontakter med myndigheterna. För att nå den slutliga målgruppen, dvs. småföretagarna, bör kommissionen bistå dessa institutioner med tydlig och uppdaterad information om SMF-politiken. Dessa kan därefter säkerställa att informationen till den enskilde företagaren är korrekt och uppdaterad.

2.1.7. Kommissionen måste se till att småföretagens ofta begränsade administrativa kapacitet inte leder till konkurrensmissiga nackdelar. Detta gäller i synnerhet vid offentlig upphandling. I detta sammanhang insisterar ReK på att förfarandena på EU-nivå förenklas.

2.2. Samråd och dialog med småföretagssektorn

2.2.1. Inom småföretagssektorn är mångfalden stor, både när det gäller de olika sektorerna och företagens omfattning. Varje underkategori har sina särdrag som måste beaktas i politiken. Exempelvis förefaller de flesta åtgärder till stöd för innovation och högteknologisk utveckling i första hand vara inriktade på medelstora företag. Även småföretagen bör emellertid ges utrymme inom ramen för EU:s företagspolitik. Också dessa skapar innovation och nya arbetstillfällen.

2.2.2. Europeiska kommissionen har sedan länge fört samråd med europeiska SMF-organisationer. De rådfrågas om nya lagstiftningsinitiativ inom SMF-sektorn. ReK anser att denna samrådskultur bör förstärkas och ingå som en integrerad del i den europeiska företagskulturen. Utöver arbetsgivare och egenföretagare bör emellertid även arbetstagare inom sektorn delta som permanent part i dialogen.

2.2.3. Ofta får förslag och åtgärder från andra politikområden följder för småföretagssektorn, vilket främst leder till att den administrativa bördan ökar. Som exempel kan nämnas miljöpolitiken. ReK uppmanar kommissionen att i förväg kontrollera hur åtgärderna kommer att påverka SMF-sektorn, och vid behov samråda med sektorn i fråga.

2.2.4. I vissa sektorskommittéer för social dialog (den europeiska sociala dialogen) är små och medelstora företag väl representerade. Med tanke på de specifika problem som uppstår i samband med småskalig företagsverksamhet skulle man dessutom kunna överväga att etablera en särskild sektoröverskridande social dialog för SMF.

2.2.5. Vid utformningen av nya politiska åtgärder för små och medelstora företag skulle kommissionen kunna lämna tillräckligt utrymme för nya samrådsformer, som att exempelvis skriftligen konsultera olika nätverk eller anordna hearingar. Avsikten måste dock vara att föra dialog med de aktörer som närmast berörs av politiken och samla in kommentarer och synpunkter, i synnerhet som det rör sig om en så heterogen sektor.

2.3. SMF och EU:s utvidgning

2.3.1. Eftersom EU-politiken även kommer att tillämpas i kandidatländerna skulle det vara mycket praktiskt att samordna insamlingen av uppgifterna om politiken. ReK rekommenderar kommissionen att se till att insamlingen av uppgifter om näringslivet i kandidatländerna sker på samma sätt som i medlemsstaterna. ReK rekommenderar dessutom att man i möjligaste mån använder samma metod för insamling av information i andra länder.

2.3.2. Eftersom det tredje fleråriga programmet för små och medelstora företag har öppnats för deltagare från nio kandidatländer bör man i större utsträckning studera de eventuella möjligheterna för små och medelstora företag från dessa länder, samt undersöka om man eventuellt måste vidta kompletterande åtgärder. Till exempel kommer det förmodligen att bli nödvändigt att utöka SMF-sektorns möjligheter till finansiering i dessa länder och vidta åtgärder för att främja gräns-överskridande initiativ.

2.3.3. EU:s utvidgning kommer inte enbart att få följder för kandidatländerna och de nuvarande medlemsstaterna, utan även för andra länder, i synnerhet i Central- och Östeuropa. ReK anser att man inom ramen för de EU-åtgärder som är riktade till dessa länder bör fästa större uppmärksamhet vid småföretagen, så att företagsamhet får större utrymme i det socioekonomiska systemet och i samhället generellt.

2.3.4. Vid Europeiska rådets möte i Stockholm enades man om att låta kandidatländerna delta mer aktivt i målen och förfarandena inom ramen för Lissabonstrategin. I detta sammanhang kan man vänta sig att Europeiska kommissionen i samband med samtliga framtida initiativ till stöd för SMF genomför konsekvensbedömningar för kandidatländerna, närmare bestämt för de små och medelstora företagen i dessa länder.

2.3.5. Inom ramen för SMF-politiken fäster kommissionen särskild vikt vid innovation och högteknologi med möjligheter att skapa nya högkvalitativa arbetstillfällen. ReK stöder detta agerande från kommissionens sida, med det är osäkert om kandidatländerna, på grund av utformningen av de små och medelstora företagen i dessa länder, har den kapacitet och potential som krävs för att till fullo utnyttja de anslag som EU ställer till förfogande. Tröskeln måste ligga tillräckligt lågt för dessa länder. I detta sammanhang kan man även hålla i åtanke att mer traditionella sektorer i stor utsträckning kan bidra till ekonomiskt nyskapande.

2.3.6. I anslutning till utvidgningen bör företagen i kandidatländerna och deras organisationer förses med instrument för att förstärka samrådsekonomin och den sociala dialogen.

2.4. SMF och den regionala ekonomin

2.4.1. Eftersom företag ofta etablerar sig i geografiska kluster har kunskapsekonomin fått följder för den regionala spridningen av den ekonomiska verksamheten och sysselsättningen. Därför är det också viktigt att kommissionen ser till att alla regioner kan dra nytta av företagspolitiken avseende innovation och den nya ekonomin. Detsamma gäller politiken för främjande av e-handel. ReK uppmanar kommissionen att vid behov använda strukturfondsmedel till att bistå eftersatta regioner vid förnyelsen av den regionala ekonomin.

2.4.2. De lokala och regionala myndigheterna besitter goda kunskaper om de konkreta förhållandena och är därför bäst lämpade att genomföra EU:s småföretagspolitik och generella företagspolitik. ReK uppmanar kommissionen att utvärdera EU-politiken (exempelvis handlingsplanen för små och medelstora företag 2000–2006) mot bakgrund av de lokala och regionala myndigheternas politiska prioriteringar och att eventuellt anordna seminarier i anslutning till detta.

2.4.3. Den öppna samordningsmetodens ändamålsenlighet och effektivitet ökar om samtliga berörda parter deltar i

fastställandet av indikatorer. Detta gäller i synnerhet de lokala och regionala myndigheterna. Det är av största betydelse att dessa myndigheter deltar i fastställandet av utvärderingsmetoder, indikatorer och instrument för benchmarking.

2.4.4. Inom utbildning och undervisning bör man betona företagande som ett gångbart sysselsättningsalternativ för unga och ge vägledning åt unga egenföretagare, med hänsyn tagen till regionala subkulturer.

Bryssel den 14 november 2001.

Regionkommitténs

ordförande

Jos CHABERT
